

Det psykiska traumats konsekvenser

psykologiska och biologiska
aspekter vid traumatisering

Akut stressreaktion

Extrem händelse

Paralys – överlevnad

Rädsla - skräck

Vi begriper vad vi ser

- Synintryck
- Talamus (omkopplingscentral)
- Hjärnbarken (begriplighet, sammanhang)
- Amygdala (känslor)
- Hippocampus (tid och plats)

- När amygdala tolkar fara utlöses en akut stressreaktion i kroppen utan att vi hinner förstå och analysera vad som händer, och vi reagerar för att rädda oss.

Akut stressreaktion - symptom

- Blekhet
- Hjärtklappning
- Tunnelseende
- Obehagskänsla i mag/ tarm kanalen
- Tunnelseende
- Nedsatt hörsel
- Rastlöshet
- Vidgade pupiller
- Oro
- Overklighetskänsla
- Rädsla

Stressen påverkar hjärnan

- Vid stressreaktioner skickar amygdala ut hormoner som skadar hippocampus, det område som hanterar lagring av minnesbilder och intryck som tid och rum.
- Pågår detta länge kan hippocampus krympa. Påverkan av hippocampus tros kunna orsaka svårare stressreaktioner tex PTSD.

Det psykiska traumats konsekvenser

1. Bristande tillit till andra människor och myndigheter, men också till sig själv och sin egen kropp
2. PTSD, posttraumatiskt stressyndrom
3. Dissociativa tillstånd

Posttraumatiskt stressyndrom

- A. Personen har varit utsatt för en allvarlig traumatisk händelse där hon/han reagerat med en intensiv rädsla, skräck eller hjälplöshet
- B. Återupplevandesymtom
- C. Undvikandesymtom
- D. Överspändhetssymtom

A. Personen har varit utsatt för en traumatisk händelse under vilken båda av följande faktorer fanns med:

- Individens upplevelse, bevitnande och konfronterades med en händelse eller en serie händelser som innebar död, allvarlig skada eller hot mot egen eller andras integritet
- Individens reaktion innefattade intensiv fruktan, hjälplöshet eller skräck

B. Den traumatiska händelsen återupplevs om och om igen på ett eller följande sätt:

- Återkommande, påträngande och plågsamma minnesbilder, tankar eller perceptioner relaterade till händelsen
- Återkommande mardrömmar om händelsen
- Handlingar eller känslor som om den traumatiska händelsen inträffade på nytt
- Intensivt psykiskt obehag inför inre eller yttre signaler som symboliserar eller liknar någon aspekt av den traumatiska händelsen
- Fysiologiska reaktioner på inre och yttre signaler som symboliserar eller liknar någon aspekt av den traumatiska händelsen

C. Ständigt undvikande av stimuli som associeras med traumat och allmänt nedsatt själslig vitalitet enligt tre eller fler av följande kriterier:

- Ett undvikande av tankar, känslor eller samtal som förknippas med traumat
- Aktivt undvikande av aktiviteter, platser eller personer som framkallar minnen av traumat
- Oförmåga att minnas någon viktig del av händelsen
- Klart minskat intresse för eller delaktighet i viktiga aktiviteter
- Känsla av likgiltighet eller främlingskap inför andra människor
- Begränsade affekter (t.ex. oförmåga att känna kärlek)
- Känsla av att sakna framtid

D. Ihållande symptom på överspändhet (som inte funnits innan traumat), vilket indikeras av två eller fler av följande kriterier:

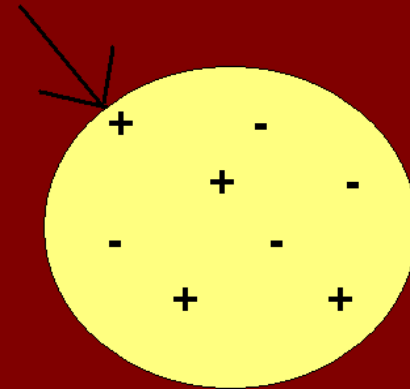
- Svårt att somna eller orolig sömn
- Irritabilitet eller vredesutbrott
- Koncentrationssvårigheter
- Lättskrämdhet
- Överdriven vaksamhet

PTSD utgör ett allvarligt hinder för:

- Förmågan att tillgodogöra sig ny information
- Anpassning till nya miljöer och arbetsförhållanden
- Adekvata känslomässiga reaktioner
- Framtidsplanering
- Nya relationer och vänner
- Äktenskapliga relationer
- Föräldrarollen och föräldrafunktionen

Psykologiska konsekvenser vid svår traumatisering

- Vid ett trauma slås "psykets vävnader" sönder
- Det "skyddande hölje" som finns runt sinnet, själen perforeras av den traumatiska upplevelsen (Freud)

Regression

- Vid traumatisering sker en psykologisk och känslomässig regression till de allra tidigaste objektrelationerna i livet
- Trygghet och tillit ifrågasätts starkt
- De inre goda objekten blir maktlösa och sviktar i varierande grad till att hos en del haverera totalt

Kronisk PTSD och dissociativa tillstånd

Dissociation

- Sinnets försök att fly när flykt inte är möjligt (Loewenstein)
- Skyddar patienten från att översvämmas av traumatiska händelser och de regressiva fantasier som dessa minnen triggjar

Regression

- Vid traumatisering sker en psykologisk och känslomässig regression till de allra tidigaste objektrelationerna i livet
- Trygghet och tillit ifrågasätts starkt
- De inre goda objekten blir maktlösa och sviktar i varierande grad till att hos en del haverera totalt

Dissociativa tillstånd

- Är ett uttryck för kollaps av övergångsområdet mellan fantasi och verklighet, det område där bla lek och symboler skapas och som möjliggör kreativitet och meningsfull självkänsla.

Dissociativa tillstånd

- Partiell eller total förlust av normal integration mellan minnen av det förflutna, medvetandet om identitet och omedelbara sensationer samt kontroll över den kroppsliga motoriken.

Somatic reenactment

- En somatisk repetition av traumat.
- En individ kan vid ett trauma drabbas av så starka känslor att upplevelsen av händelsen splittras upp (dissocieras).
Minnet registreras då inte i det explicita (verbala) minnet utan endast somatiskt.

